

Johann Nicolaus Quistorp

**Programma Honoribus Paschalibus Salvatoris Nostri Jesu Christi DebELLATORIS
Mortis, & Inferni Sacrum**

Rostochii: Wepplingius, [1694]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn734006187>

Druck Freier Zugang

T. 512.

1694. Osterm.

A-1256⁶⁸.

1694

PROGRAMMA
HONORIBUS PASCHALIBUS
SALVATORIS NOSTRI
JESU CHRISTI
DEBELLATORIS
MORTIS, & INFERNI
SACRUM,
PROPOSITUM
à
RECTORE
UNIVERSITATIS ROSTOCHIENSIS
JOHANNE NICO-
LAO QVISTORPIO.

S. S. Theol. Doct; & P. P.
ac ad. D. Nicol, Pastore,

Rostochii Typis JOH. WEPPLINGI, Univers. Typogr.

M. 1258 68

DEndente in patibulo Creatore, universa
creatura congeruit, & crucis clavos o-
mnia simul Elementa senserunt, inquit,
LEO cognomento MAGNUS sermon. VI. de
Pass. Domin. Horribile certe tempus erat,
CIVES OPTIMI, tempus passionis Ser-
vatoris nostri, qvō ipse Deus in assum-
ptā Carne acerbissimos pertulit cruciatus, & ignominio-
sissimam sustinuit mortem; Nam & terra inde tremuit,
& caligante sole dies se subduxit, densaq; tenebræ cum
horrore omnes obruerunt. *Sol ne Iudeorum facinus affi-
cere cogatur, & radios & oculos suos subtrahit, ut loquitur CY-
PRIANUS Sermon. de Bono Patientie, & CHRYSOSTO-
MUS Sermon. de Pass. in Catena: Non poterat ferre Creaturā in
juriam Creatoris, unde Sol retraxit radios suos, ne videret im-
piorum facinora.* Hos sequitur SEDULIUS dicens: *Sol nube
coruscos abscondens radios tetra velatus amictu delituit, tri-
stemque infecit lucibus orbem.* Disqviritur autem inter E-
ruditos, *An Eclipsiē hēc, de qua Matth. 27. v. 45. Marc. 15. v. 33.
Luc. 23. v. 44. Fuerit universalis, an vero particularis?* Parti-
cularem fuisse, vult ex veteribus, ORIGENES contra.
CELSUM. Quem sequitur LAURENTIUS VALLA,
ERASMUS ROTERODAMUS, ISAACUS PERERI-
US, Præ Adamitarum fabulosus Author, & BEZA, ex qvo
WALÆUS ad. v. 33. cap. 15. Marci. Ego, inquit, *is potius, af-
sentior, qui de Hierosolymis, & totā vicina Regione hoc dictum
accipiunt.* Nam in Archivis annotari justius etiam istud prodigi-
um potuit, quoniam fuit Iudeæ peculiare, familiare est autem
sacris scriptoribus terra appellations, etiam si nihil adjiciatur,
intelligere terram Chanaan, & in pro xwqas i. e. terram pro Re-
gione reperimus alibi. Conferat autem hoc ad prodigiis novitatem,
si intellexerimus non modo die Pasca i. e. in plenilunio, accidisse
hanc solis Eclipsin, sed etiam reliquum orbem illustrante sole,
atq; adeo in ipso meridie, hunc unum orbis terrarum angulum,
in quo tantum facinus patrabatur in densissimis tenebris deltu-
isse.

isse. & p. p. Et si universale fuisset hoc prodigium, esset procul du-
bio omnium Astrologorum monumentis celebratum. Videtur
autem hoc opponi miraculo prorsus contrario, cum tenebris Æ-
gyptios obtegentibus, Israëlitis solis in terra Goëm Sol luceret;
tum videlicet Ægyptius quidem imminens exitium, suis vero par-
tam libertatem, Deo significante: nunc vero contra Iudeis qui-
dem miserrimam illam Cœcitatem, quæ nunc quoq; puniuntur,
cateris vero populis mox Exorituram Evangelii lucem Cœlitus de-
nunciante h. u. c. Verum ut superior ratio, (sc. qvod yñ pro
xwæ aliquando sumatur, confer ERASMI SCHMIDII No-
tas ad v. 45. c. XXVII. Matthæi) concludit à particulari, sic
altera parum movere quemquam potest; Cum hujusmo-
di allegoriæ non soleant argumenta firma suppeditare.
Hinc cum omnes Evangelistæ constanter asserunt, tenebras
illas supra universam terram (per universam autem terram
intelligimus eam, quæ Solem supra Horizontem habuit,
& in quæ Eclipsis hæc observari potuit) exporrebas, &
quia LUCAS addit C. L. Solem, qui est totius mundi oculus,
fuisse obtenebratum, ideo proprietati verborum con-
stanter inhæremus, qvod & Chrysostomus & alii veterum fe-
cere. Nec prætermissam planè ab Historiographis Ethnicis
hanc Eclipsin testatur EUSEBIUS in Chronico ad Annū
Passionis Dominic: qui & citat, PHLEGONTEM ADRIANILI-
berium, omnium Chronographorum accuratissimū (Teste
GERHARDO in Harmon: Pass. C. XVI. p. m. 765.) OLYM-
PIADUM scriptorem, qui hujus obtenebrationis memi-
nerit. Quarto autem (inquit,) Anno CCII. Olympiadis (qui fuit
principatus Tiberii XVII.) Magna & Excellens inter omnes, quæ
ante eam acciderant, defectio solis est facta. Dies horæ VI. ita in te-
nebris à noctem versus, ut stelle cælo visæ sint, terræq; motus in Bi-
thynia Nicenæ Urbis multas ædes subvertit. Hæc cum & citat
B. AVUS NOSTER in Annotatus ad. v. 45. Cap. 27. Matth.
addit: Cum defectus Solis (scribit HIERONYM.) nunquam
nisi ortu luna fieri soleat, nulli autem dubium est, Pascha tem-
pore lunam fuisse plenam. Et ne forsitan videretur umbra ter-

re, vel orbis Luna Soli oppositus, breves & ferrugineas fecisse
tenebras, trium horarum spatum ponitur, ut omnis causanti-
um occasio tolleretur. Eruditissimus etiam GROTI-
US, quem & producit WALÆUS supra cit: Cap.
Matth. cum Pblegontis testimonium adducit, inquit: cum
Majores ante visis memorat, ita ut mero meridie velut nox
esset, satis demonstrat, non fuisse proprium Iudea hoc spe-
ctaculum. Pergit: EUSEBIUS Græcum alium citat, quem
non nominat ita scribentem de hac re: οὐλαὶ ἐρεπτεν.
B. Dñia ēreptē. Νυκάις τὰ πόλεα ἐπεσεν. TERTUL-
LIANUS primus inter Patres Latinos, Apologeticus: Cap.
21. Tamen suffixus multa mortis illius propria ostendit insignia.
Nam spiritum cum verbo sponte demisit, prevento carnificis
officio. Eodem momento dies, medium orbem signante sole,
subducta est. Deliquum (PAMELIUS in adnot: in Apo-
logetic. nō 324. inquit: recte id deliquium dicit Tertullianus.
Nam non fuisse naturalem solis ostendit viva rati-
one D. AUGUST. Lib. 3. de C. D. c. 15. & Epist 80. ad Hesich.)
utiq; putaverunt, qui id quog; super Christo prædicatum non sci-
erunt, Et tamen eum mundi casum relatum in Archivis vestris
habetis. Ubi non video (sunt verba GROTI) cur Archiva alia
quam acta publica Romana accipiamus, ad que ni fallor &
LUCIANUS Martyr provocat apud EUSEBIUM. Et cum
mundi casum vocat, satis cavit, ne iudeæ peculiaris crederetur.
Quod si vel maxime aliquot Chronologi hujus Eclipseos
non meminerunt, id veritati neutiquam præjudicat, sed tri-
buendum id vel ipsorum incogitantiæ, vel odio Christiani
nominis, ac nota est regula: quod IN HISTORICIS U-
NIUS FIDE DIGNI ASSERTIO MULTORUM
TACITÆ PRÆTERITIONI SIT PRÆFERENDA.
Ac si temporibus JOSUÆ, & EZECHIÆ duplo auctus
est dies non tantum in terrâ Iudæorum, verum etiam
in orbe univerlo Josu. 10. v. 14. Eza. 33. v. 8. Ec quid ablonum,
si statuatur Filiu Dei mortem pro totius mundi peccatis
Iustinente, totum mundum lugubrem quasi habitum in-
duisse.

duisse. Magnus verè erat dolor, quem tristes tristis diei para-
sceves condolentibus Christum patientē adferebant tene-
bræ: sed jam Major lætitia est, quam Christo resurgentí
congratulantes ex hodiernæ diei possumus capere luce.
Siquidem bac ipsa dies est, quem fecit Dominus. Cæteros dies
Sol suo facit exortu, hanc autem ille, qui Soli omne dat lu-
men ipsiq; fulgorè suo maximas offundit tenebras. *Hæc est*
dies illa, quam fecit Dominus à diebus illis longè diversa, qui
mundi procreationis initio sunt constituti ait GREGOR:
NISS; Orat: de CHRISTI resurrect. Qvibus gemina habent
AUGUSTINUS sermon. 136. de temp. MAXIMUS Ho-
mil. 3. de resurrect: Domini, HUGO DE S. VICTORE & alii.
Singulare quidem ut dies luce corruscabat nox illa, quā
ex virgine oriebatur Lux mundi; longè verò clariori hæc
gaudet claritate, quam præterita nox produxit, illa si-
quidem occiduum invexit Solem, hæc autem nunquam
amplius obitum. Illa hybernas, obscuras, nempe fri-
gidas & breves dies, hæc autem claram & illustrem, & in
æternum duraturam. Hodie *Exuvias* illud *I. Cor. 15. v. 54.*
audire cogebatur Diabolus cum sua morte: *Mors absorpta*
est in victoriam: Ubituus mors aculeus; contigit enim docen-
te CYPRIANO Expos. in *symbol. Apost.* SATANÆ quod
Piscis olet, qui, si hamum escā conceptum rapit, non solum
escam cum hamo non removet, sed & ipse de profundo
escā futurus educitur: sic is, qui mortis habet imperium,
rapuit quidem in mortem corpus JESU, non sentiens in
eo hamum divinitatis inclusum, sed ubi devoravit, hæsit
continuo ipse, & disruptis inferni claustris, velut de pro-
fundo tractus traditur, ut cæteris elca fiat. Mortuus qui-
dem est justorum omnium justissimus, sed mortem vicit
moriendo. Mors CHRISTI tot seculis sperata, tot anno-
rum centuriis expectata, tot desideriis, ac gemitibus opta-
ta, tot *Uatum* oraculis denuntiata, tot *sacrificiorum* differen-
tiis adumbrata, in vitam nos omnes restituit. Hæc unā mor-
te vivimus, aliter æternum morituri, nisi illa præcessisset,
æternorum exilio damnandi, nisi illa patriæ, quam perdi-
derat.

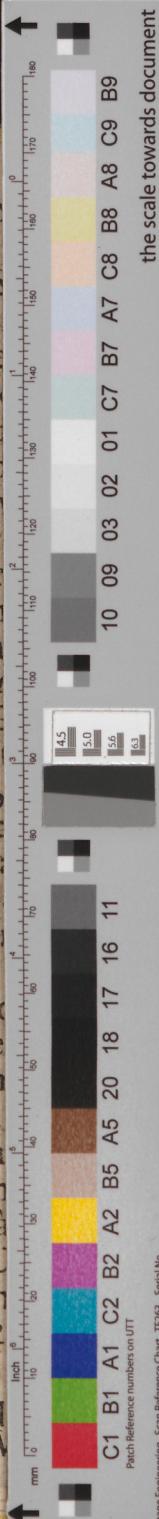
deramus restituisset, æterna premendi servitute, nisi mors ista in libertatem asseruisset, vinculis perpetuis, immitti æternitatis carcere dammandi, nisi mors Christi nos exsolvisset. Una igitur morte vivimus omnes, morituri omnes sine hâc morte. Vivit autem jam *Dominus Jesus*, qui in cruce nostri causa est mortuus: *Surrexit sicut dixit*, Surrexit ut piè credimus sepulchro adhuc clauso, saxoq; consistente fixo, in terras prodiit. Saxum avolutum *Marc. 16. v. 4.* conspiciunt mulieres. Cœcus autem sit, qvinon videat, saxi ablationem non ob resurrectionem, sed resurrectionis manifestationem esse factam, ut mulierculis de rei veritate constaret, cùm dubitatione adhuc essent plenæ, adeoq; non facile credituræ, Christum resurrexisse, licet Angelus id dixisset, lapis autem tumulum adhuc operuisset, ut visus exploratione uti non potuerint. Non elumbe pro nostra stabiliendâ sententia est argumentum, qvod D. PAULUS nobis suggerit *Rom. 1. v. 4.* rotundè affirmans: *Christum potenter declaratum Filium DEI fuisse per hoc, qvod resurrexit à mortuis.* Jam si dicamus eum operâ *Angeli auxiliatrice* indiguisse, aut ulum esse, qui sepulchrum aperuerit, qvâ, qvælo ratione, resurrectio ejus invictè probabit, qvod filius Dei sit; injurii igitur in Christi majestatem sunt, pugnantes contra nos similitudine ex *Actis Apostolicis c. V. v. 19.* de promptâ, ubi Angelus januas carceris referabat, captivos, qve discipulos educebat. Hi enim erant *ψιλάνθρωποι*, non *γενναθρώποι*, qualis Christus est, non indigus alieno ministerio ad declarandam suam potentiam, cum in primis misero exinanitionis statu fuerit tunc exutus. Sed habemus adhuc alia sententiæ nostræ fulcra; Quid enim dicam de Christi resurgentis corpore, erat illud qvidem verum, & numerô idem, qvod in cruce pependerat, sed glorificatum, spirituale, potens (*Cum Apostolo Philipp. 3. v. 21. 1. Cor. 15. v. 43. 44. loqvar*) ac infirmitatibus hujus vitæ non amplius obnoxium, quali & nos in cœlis sumus gavisuri. Dicant contradicentes, num taliter qualificato (sit fas ita loqui) cor-

pori obſtaculum qvoddam ob jici poffit, qvo minus horſum iſthorſum pro lubitu ſemet poffit agitare. *Absit ut tantum in firmitatis demus Christo inquit, MUSCULUS ipſe Calvinianus Loc. Com. probl. tot.* Aut timetis, ne penetratio dimenſio- num abſurdē concedatur? Abjicite metum, veſtrumq; ce- rebellum ſtupidum paulisper coarctate. Non enim à qua- litate corporis naturalis non glorificati, ſed terreni, & me- re humani, ad qualitatē ſupernaturalis, ſpiritualis, cœ- leſtis, & qvod maximum eſt, in Divinæ naturæ iſſiſſimam hypofiaſin aſſumpti, colligere par eſt, physica ſcientia hic conticeſcat muta, cum res hæ extra ejus Sphæram ſint po- ſitæ. Si Physicam hic tutò conſulere licet, & non niſi qvæ eidem conueniunt credere, iſpſam qvoq; reſurrecionem tandem inficiabimur cum *Philosophis-Atticis* Act. 17. v. 32. eam ridentes. Si communem Patrum, ac Theologo- rum ſententiam de Christi nativitate clauſo utero ſactā, ſeqvimur, qvid ni dicamus, Eum, qvi mortalis clauſo ute- ro in auras vitales partu edi potuit, multo n̄ agis immor- talem factum clauſtra ſepulchri tranſire potuiffe. Solent & *Religionis noſtre Antiftites* iis qvoq; ex rebus, qvas natura fert, ſimulachra qvædam divinifſimæ, qvæ corpus glorifi- catum pollet, ſubtilitatis afferre. Perinde ut radiis ſola- ribus, nihil in universum obſtare potet, qvominus vitra & fenefras ſibi objectas penetrent: veluti ignis in ferrum ſe in- ſinuat penitifſimè, ut totam ejus maſſam impleat & pene- tret, gemellum in modum corpori lucidifſimo, clarifſimo ſubtilifſimo, qvali CHRISTUS nunc omnesq; electi in cœlis gaudent, haut abſurdē idem tribuitur. Patrum no- bis adſtipulantium testimonia qvā plurima ex *CHRY- SOSTOMO, NAZIANZENO, AUGUSTINO, ENTHY- MIO, BEDA*, & aliis collegit optimus noſter *GERHAR- DUS in aurea ua Harmon. part. de Resurrect. & Accens. Christi. C. 1.* qvæ hic inſerere paginarum non admittit modulus. Hæc apertæ veritatis lux clauſos qvorundam Adverſario- rum perculit oculos, uude *CALVINUS* ipſe in Harmon.

Evangel. agnoscit. Christum ante surrexisse, quam ab Angelo sepulchram
aperiretur. MUSCULUS Coment. in Matth. c. 28. supra dixi, (inquit)
meo iudicio non ob id esse devolutum lapidem ab ostio monumenti per mini-
sterium Angeli, ut aperio monumento liceret Christo jam redivivo in lu-
cem progredi & resurgere (abst ut tantum infirmitatis demus Christo)
sed ut fieret fides mulieribus, & Apostolis, Christum surrexisse, apertum
est sepulchrum, ut possit ostendi vacuum, non ut devoluto demum saxo per
Christi resurrectionem vacueretur, cum illo excitato jam ante vacuum fu-
erit. Hæc sententia verisimilior videtur, & glorie Christi competentior h.u.c.
Qvibus MUSCULI verbis fideliter repetitis AUGUSTINUS
MARLORATUS in Catholic. s. Expos. N.T. ad cap. 28. Matth. v. 2.
seqventia adjicit: Tamen si non desint, qui dicant. Devoluto lapide opera
Angeli ab ostio, tunc Christum surrexisse, sine ullo miraculo. Verum qui
sua virtute corpus suum exire potuit in sepulchro, eadem virtute potuit
sepulchro egredi oculuso ostio grandi illo saxo: ut miraculo egressus, nulla
opera Angeli. Et ipse CHAMIER Tom. 2. Panstr. L. VI. c. 2. n. 4. fol. 101.
Col. 1. nobis haud obscurè patrocinatur: dum egressum è condi-
torio oculuso propter corporis Christi subtilitatem optimè fieri
potuisse defendit, utpote qvod tunc in statu gloriæ fuisse, exutâ
mortalitate, deposito Exinanitionis statu. O divinissimum veritatis
ruber, quod vel inter sibi inimicos tandem reperit Assertores! Atq; hæc
sunt, qvæ de miraculosa universali Eclipsi, ac de tumuli illa-
penetratione mirificissimâ in medium proferre pro ratione tempo-
ris placuit. Nostrum erit, CIVES ACADEMICI FULGIDISSI-
MI, ut Venerabile hoc tempus, quo Festis undiq; gaudiis frequunt tempora,
sanctum ac solenne habeamus, dixi ea ejus miranda nobiscum volvamus,
ac revolvamus, quantum Salvator mælitissimus nobis præstiterit perpen-
damus, quid inde in nos salutis ac utilitatis derit etur, ponderemus, firmi-
ter confidamus persuasi, fore, ut tandem aliquando primogenitus ex mor-
tuis, qui rediit ilius ex clauso migravit tumulo corpora nostra è terra sine
evocet, & gloriofissimo suo corpori ovu μορφα sit redditurus. O tempus ex-
spectatissimum, quod tanta meditandi suggestio ansam! O horam beatissimam,
quæ nobis tanta promittit bona! Ne tantillum sanguinis Christiani ha-
bemus, est necesse, quem hæc abundantissimi letitia gaudii non cœfundant,
& ad grates ardentissimas stimulos haud subdant efficaces. Pie per quam
GREGORIUS Homilia 21. in Evangel. cœnsuit, esso indignum
valde, ut bodierno die laudes debitas taceat lingua carnis,
qvō resurrexit Caro Auctoris.

P.P. Sub Sigillo RECTORATUS, ipso die Paschali,
seu VIII. Aprilis A. O. R. M D C X C I V.

pori obstaculum qvoddam objici p
 isthorum pro lubitu semet possit a
 firmitatis demus Christo inquit, MUS
 nus Loc. Com. probl. tot. Aut timetis,
 num absurdè concedatur? Abjicite
 rebellum stupidum paulisper coar-
 litate corporis naturalis non glori-
 re humani, ad qvalitatem super-
 lexis, & qvod maximum est, in Di-
 hypostasis assumpti, colligere par-
 contices cat muta, cum res hæ extra-
 sitæ. Si Physicam hic tutò consule-
 eidem convenienti credere, ipsam
 tandem inficiabimur cum Philoso-
 eam ridentes. Si communem E-
 rum sententiam de Christi nativi-
 te eqvum, qvid ni dicamus, Eum,
 ro in auras vitales partu edi potuisse
 talem factum claustra sepulchri tra-
 & Religionis nostræ Antistites iis quoq
 fert, simulachra qvædam divinissi-
 catum pollet, subtilitatis afferre.
 ribus, nihil in universum obstare po-
 fenestræ sibi objectas penetrant: ve
 sinuat penitissime, ut totam ejus n-
 tret, gemellum in modum corpori
 subtilissimo, qvali CHRISTUS n
 cœlis gaudent, haut absurdè idem
 bis adstipulantum testimonia qvæ
 SOSTOMO, NAZIANZENO, AU-
 MIO, BEDA, & aliis collegit optin-
 DUS in aurea sua Harmon. part. de R
 C. 1. qvæ hic inserere paginarum
 Hæc apertæ veritatis lux clausos q
 rum perculit oculos, uude CALV

inus horsum
 ut tantum in
 se Calvinia.
 io dimensio-
 e srumq; ce-
 enim à qua-
 rreni, & me-
 ritualis, cœ-
 ipsissimam
 a scientia hic
 ram sint po-
 non nisi qvæ
 unctionem
 Act. 17. v. 32.
 Theologo-
 urero factâ,
 s clauso ute-
 agis immor-
 fse. Solent
 qvas natura
 pus glorifi-
 radiis solan-
 nus vitra &
 ferrum se in-
 leat & pene-
 , clarissimo
 qve electi in
 Patrum no-
 ex CHRY-
 ENTHY.
 GERHAR-
 ccens. Christi.
 it modulus.
 Adversario-
 in Harmon.
 Evan-